

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ**

**Факультет соціальної та психологічної освіти
Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту**

Довгій Олександра Юрївна

**ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО РОБОТИ
У ЛІТНІХ ОЗДОРОВЧИХ ТАБОРАХ**

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

РЕФЕРАТ

магістерської роботи
за освітньо-науковою програмою
**Освітні, педагогічні науки
(Педагогіка вищої школи)**

Умань – 2023

Магістерською роботою є рукопис

Роботу виконано в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини

НАУКОВИЙ КЕРІВНИК: доктор педагогічних наук, професор **Бялик Оксана Василівна**

РЕЦЕНЗЕНТ: доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та практики іноземних мов УДПУ імені Павла Тичини **Білецька Ірина Олександрівна**

Захист відбудеться *25.05.2023 р. о 9.00* на засіданні ЕК кафедри *педагогіки та освітнього менеджменту*

З роботою можна ознайомитись на кафедрі *педагогіки та освітнього менеджменту*, за адресою: 20308, м. Умань вул. Садова, 28, ауд. № 110а

ЗМІСТ

Вступ

Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО РОБОТИ В ЛІТНІХ ОЗДОРОВЧИХ ТАБОРАХ

- 1.1. Змістова характеристика ключових понять дослідження
- 1.2. Особливості підготовки майбутніх студентів до роботи в літніх оздоровчих таборах

Розділ 2. ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО РОБОТИ В ЛІТНІХ ОЗДОРОВЧИХ ТАБОРАХ

- 2.1. Стан готовності майбутніх учителів до роботи в літніх оздоровчих таборах
- 2.2. Шляхи підготовки майбутніх учителів до роботи в літніх оздоровчих таборах
- 2.3. Результати дослідно-експериментальної роботи

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

До повномасштабного вторгнення, в Україні розширювалася й удосконалювалася мережа літніх дитячих оздоровчих закладів, основне завдання яких полягало у відновленні фізичних і розумових сил дитини, задоволенні її пізнавально-розвивальних та емоційно-вольових потреб. Для роботи в цих закладах необхідні педагоги з високим рівнем підготовки, що відповідає новому державному освітньому стандарту та критеріям сьогодення. Це мають бути фахівці із сучасним рівнем знань і сформованими особистісними якостями, активні, спроможні реалізовувати творчий потенціал, застосовувати інноваційні технології та методи роботи з дітьми, створювати умови для розвитку їхніх інтересів, здібностей та вподобань.

Проте, як свідчить практика, у педагогічних ЗВО більше уваги приділяють підготовці студентів до викладання навчальних дисциплін, ніж до проведення виховних заходів. Тому в літніх оздоровчих таборах трапляються приклади низького рівня організації дозвілля, відсутність координації різних видів діяльності. Нерідко в ці заклади механічно переносяться шкільні форми виховної роботи, не враховуються вікові та індивідуальні особливості дітей, специфіка літнього дозвілля. Зустрічаються факти формального ставлення до виконання функціональних обов'язків з боку педагогічних працівників.

Згідно із нормативними документами державного рівня, зокрема, законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про позашкільну освіту», «Про оздоровлення та відпочинок дітей», Концепція позашкільної освіти, «Типове положення про дитячий заклад оздоровлення та відпочинку» та ін. активізується процес пошуку ефективних механізмів підготовки педагогічних кадрів, зокрема, для оздоровчих закладів, що входять до структури позашкільної освіти.

Усе вищезазначене вказує на те, що підготовка фахівців для роботи в позашкільних закладах потребує суттєвого вдосконалення. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває підготовка студентів ЗВО до роботи в літніх оздоровчих таборах.

Проблема підготовки фахівців, здатних на високому рівні організовувати й керувати дозвіллевою діяльністю дітей, привертає увагу багатьох науковців. Так, підготовку педагогів до роботи в літніх оздоровчих таборах досліджували Т. Гаміна, Н. Казакова, М. Калугіна, Б. Кіндратюк, Л. Пундик, Н. Четвергова та ін.

Деякі напрями розв'язання проблеми підготовки майбутніх учителів до організації дозвілля викладено у працях Ю. Бардашевської, О. Голіка, Н. Яременко та ін.

Методика підготовки студентів до організації та проведення дозвілля в оздоровчому таборі розроблялася Є. Коваленко, Н. Стрельніковою, О. Столяренко, Н. Яковець та ін.

Актуальність проблеми, недостатня теоретична та практична її розробка й зумовили вибір теми кваліфікаційної роботи **«Підготовка майбутніх учителів до роботи у літніх оздоровчих таборах»**.

Об'єкт дослідження – процес підготовки майбутніх учителів до роботи в літніх оздоровчих таборах.

Предмет дослідження – шляхи підготовки майбутніх учителів до роботи в літніх оздоровчих таборах.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити шляхи підготовки майбутніх учителів до роботи в літніх оздоровчих таборах.

Відповідно до мети дослідження було визначено такі **завдання**:

1. На підставі вивчення наукової психолого-педагогічної літератури здійснити теоретичний аналіз досліджуваної проблеми.

2. Визначити та охарактеризувати зміст підготовки майбутніх учителів до роботи в літніх оздоровчих таборах.

3. З'ясувати стан готовності майбутніх учителів до роботи в літніх оздоровчих таборах.

4. Розробити та експериментально перевірити шляхи підготовки майбутніх учителів до роботи в літніх оздоровчих таборах.

У кваліфікаційній роботі використано комплекс **методів дослідження**: *теоретичні* – аналіз психолого-педагогічної літератури для визначення історико-педагогічного аспекту проблеми дослідження; *емпіричні*: спостереження, опитування (анкетування, інтерв'ювання), метод експертних оцінок, самооцінка для проведення констатувального етапу експериментальної роботи; педагогічний експеримент для перевірки ефективності ефективних шляхів підготовки майбутніх учителів до роботи в літніх оздоровчих таборах; *статистичні*: методи опрацювання результатів експериментальної роботи, доведення вірогідності кількісних показників.

Теоретичне значення дослідження полягає у визначенні ключових понять дослідження, таких як: «», «» та виявленні особливостей підготовки майбутніх студентів до роботи в літніх оздоровчих таборах.

Практична значущість. Результати дослідження можуть бути використані в освітньому процесі ЗВО різного рівня акредитації, для підготовки науково-методичного забезпечення при викладанні дисциплін «Педагогіка», «Методика виховної роботи», семінарів з проблеми дослідження.

Експериментальна база дослідження. Факультет соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини та ДП «УДЦ «Молода гвардія».

Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження були представлені у Збірнику наукових праць магістрантів факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Публікації. Основні положення дослідження публікувались у статті «Зміст підготовки майбутніх учителів до роботи в літніх оздоровчих таборах».

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (79 найменувань) та додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи складає 90 сторінок, з них 80 сторінок основного тексту.

ВИСНОВКИ

На основі аналізу наукової психолого-педагогічної літератури з'ясовано, що в сучасних соціально-економічних умовах актуальною залишається проблема підготовки майбутніх учителів до роботи в літніх оздоровчих таборах.

Встановлено, що суттєву роль у формуванні майбутнього вчителя відіграє його підготовка до організації дозвілля дітей у літніх оздоровчих таборах, яку ми розуміємо як важливу складову загальної фахової підготовки, результатом якої є позитивне ставлення до професії, усвідомлення мотивів і потреб здобувачів освіти у роботі в дитячих таборах, наявність професійно-важливих якостей особистості, її соціальної зрілості, почуття відповідальності за результати своєї діяльності, а також відповідні знання, уміння і цінності.

З'ясовано, що змістом підготовки майбутніх учителів до роботи в літніх таборах є ознайомлення з умовами побуту, правилами внутрішнього розпорядку, традиціями оздоровчого закладу, планування та організація роботи дитячого колективу, формування органів самоврядування; вивчення специфіки проявів вікових та індивідуальних особливостей дітей, стану їхнього здоров'я, умов життя та виховання; організація самообслуговування, колективно-творчої діяльності за всіма напрямками виховання (розумового, морального, естетичного, трудового, фізичного, екологічного); забезпечення активного відпочинку дітей, дотримання режиму проведення санітарно-оздоровчої та індивідуальної виховної роботи з ними.

На основі аналізу наукової психолого-педагогічної літератури визначено структуру готовності майбутні учителів до роботи в літніх оздоровчих таборах, яка передбачає такі складові: особистісні якості вихователя (психологічні та професійно важливі); професійна спрямованість (сукупність мотивів педагогічної діяльності; інтерес до неї, ціннісні орієнтації); знання, необхідні для роботи в літніх оздоровчих таборах та уміння як рівень майстерності у використанні набутих знань.

Нами здійснено аналіз реальної практики підготовки майбутніх учителів до роботи в літніх таборах й встановлено, що студенти КГ та ЕГ мають приблизно однаковий рівень (з переважанням середнього (42,0 %) та низького (39,9 %)) готовності означеного феномену з певних досліджуваних ознак, зокрема, виявлено недостатність усвідомлення здобуття педагогічного

досвіду, у спілкуванні з дітьми; часткова присутність відчуття відповідальності при виконанні завдань у професійній діяльності та ін.

Результати дослідження дали підстави констатувати, що наявний рівень готовності учасників дослідження до роботи в літніх оздоровчих таборах є недостатнім і потребує спеціально організованої діяльності для її організації у ЗВО.

В ході експерименту з метою підвищення рівня готовності студентів до роботи в літніх оздоровчих таборах нами розроблено шляхи, які забезпечують цілісність у їх підготовці до такої діяльності, а саме: 1) удосконалення змісту навчальних дисциплін педагогічного циклу («Педагогіка», «Методика виховної роботи» та ін.) через здобуття теоретичних знань та можливість для моделювання практичної діяльності; 2) розробка авторських занять практикуму «Позашкільна педагогічна практика» (обговорення форм роботи в оздоровчих таборах (індивідуальні, колективні, групові), гру як основну форму роботи (рухливі, дидактичні, народні, пізнавально-творчі, сюжетно-рольові ігри, ігри-атракціони та ін.); 3) організація гурткової роботи табору (моделювання ситуацій табірної життя («Зустріч з батьками», «Пропали речі», «Поразка загону», «Апатія вихованців», «Проблема відбою», «Випадок у літньому таборі» та ін.)).

Порівняльний аналіз результатів, одержаних на початку та в кінці експерименту, дає можливість стверджувати, що помітна суттєва різниця в динаміці рівнів готовності майбутніх учителів до роботи в літніх оздоровчих таборах. Позитивні зміни, які відбулися в ЕГ, є свідченням ефективності шляхів підготовки досліджуваного явища.

Отже, переважання високого (36,2 %) і середнього (40,5 %) та зниження низького до 23,3 % рівнів готовності майбутніх учителів до роботи в літніх оздоровчих таборах у здобувачів освіти ЕГ демонструє усвідомлення здобуття педагогічного досвіду, спілкування з дітьми; цілеспрямованість до активного відпочинку та цікавого проведення часу; майбутні учителі мають чітке бажання працювати з дітьми, виявлення любові до них, проведення ігор та конкурсів; добре виражена об'єктивна необхідність роботи в колективі, виражену здатністю та бажанням до самовизначення та самовдосконалення та ін.

Отже, запропоновані шляхи підготовки майбутніх учителів до роботи в літніх оздоровчих таборах сприяють забезпеченню їх ефективності у підвищенні рівня сформованості досліджуваного феномена.